

Beleidsregels tegemoetkoming in de eigen bijdrage kinderopvang en in de kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie gemeente Súdwest-Fryslân 2019

Toelichting

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Doel van de beleidsregels

Deze beleidsregels hebben een tweeledig doel: te voorzien in een regeling voor de tegemoetkoming in de eigen bijdrage voor kinderopvang en in een regeling voor de tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang op sociaal-medische indicatie.

Tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang

Volgens artikel 1.13 van de Wet kinderopvang kunnen gemeenten een aanvulling op de kinderopvangtoeslag verstrekken. Kinderopvang is voor een deel van uitkeringsgerechtigde ouders met jonge kinderen essentieel om uitstroom naar werk te kunnen realiseren. De eigen bijdrage voor kinderopvang drukt zwaar op het (geringe) inkomen van deze doelgroep. Door de eigen bijdrage van deze ouders te blijven vergoeden wil de gemeente Súdwest-Fryslân ervoor zorgen dat uitkeringsgerechtigden maximaal worden gefaciliteerd om volledige uitstroom naar werk mogelijk te maken. In deze beleidsregels wordt zodoende beschreven aan welke doelgroepen de tegemoetkoming kan worden verstrekt, en onder welke voorwaarden.

Tegemoetkoming kinderopvang op sociaal-medische indicatie

Bij de invoering van de Wet kinderopvang in 2004 is artikel 23 (1 januari 2019 vernummerd tot artikel 1.12) niet in werking getreden. Dit artikel zou er voor zorgen dat personen met sociaal-medische problematiek ook onder de werking van de wet zouden vallen. Artikel 1.12 is tot heden niet in werking getreden en de verwachting is ook niet dat dit nog zal gebeuren. Omdat de groep die vanwege sociaal-medische problematiek kinderopvang nodig heeft toch vaak een kwetsbare groep is, en geen recht heeft op kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst, wil het college met deze beleidsregels de lacune in de Wet kinderopvang opvullen. In deze beleidsregels wordt zodoende beschreven onder welke voorwaarden een tegemoetkoming op grond van een sociaal-medische indicatie kan worden verstrekt.

Artikel 2. Begripsbepalingen

De begripsbepalingen in artikel 1.1 van de Wet kinderopvang zijn ook van toepassing op deze beleidsregels. Dat betekent, dat de tegemoetkoming het rechtskarakter van een subsidie heeft als bedoeld in artikel 4:21 Awb. Om verwarring te voorkomen spreken we in deze beleidsregels van “tegemeetkoming”.

Artikel 3. Aanvraag

De tegemoetkoming wordt door de ouder aangevraagd bij het college van de gemeente waar de ouder woonachtig is. De aanvraag moet schriftelijk worden ingediend (artikel 4:1 Awb). In geval één van beide ouders niet voldoet aan de vereisten wordt van deze ouder verwacht de kinderopvang zelf te kunnen verzorgen. De aanvraag wordt in dat geval afgewezen.

Een tegemoetkoming in de eigen bijdrage dient elk kalenderjaar opnieuw te worden aangevraagd.

Een verhoging van de tegemoetkoming in verband met een verhoging van het aantal uren of dagdelen kinderopvang, zal ook moeten worden aangevraagd. Een verlaging van de tegemoetkoming in verband met een vermindering van de omvang van de kinderopvang hoeft niet te worden aangevraagd. De ouder dient hier echter wel onmiddellijk mededeling van te doen aan het college, zodat het besluit aangepast kan worden

Hoofdstuk 2. Tegemoetkoming in de eigen bijdrage kinderopvang

Artikel 4. Doelgroep

In dit artikel zijn de doelgroepen omschreven waaraan een tegemoetkoming in de eigen bijdrage verstrekt kan worden. De doelgroepen zijn beperkt tot ouder(s) met kinderen op de voor- of vroegschoolse opvang of de basisschool die een periodieke uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet, IOAZ of IOAW en daarnaast parttime werkzaamheden verrichten of een voorziening gericht op arbeidsinschakeling volgen. Onder een voorziening gericht op arbeidsinschakeling wordt inbegrepen:

- een re-integratietraject
- vrijwilligerswerk (mits dit onderdeel is van een participatietraject of dat is vastgesteld dat vrijwilligerswerk het hoogst haalbare is)
- een geregistreerd inburgeringstraject
- een opleiding

De toekenning kan verstrekt worden aan alleenstaande ouders, maar ook niet-alleenstaande ouders, mits in dat geval beide ouders voldoen aan de doelgroep vereisten.

Artikel 5. Specifieke gegevens

Onderdelen a en c bepalen dat bij de aanvraag de toekenningsbeschikking van de Belastingdienst en een offerte of contract van de kinderopvangorganisatie moet worden gevoegd. Dit betekent dat de aanvraag voor een tegemoetkoming pas door het college in behandeling kan worden genomen als de ouder beschikt over deze bewijsstukken. Op basis van deze stukken kan het college de hoogte van de tegemoetkoming vaststellen.

Artikel 6. Weigeringsgronden

Artikel 4:35 Awb bepaalt dat de tegemoetkoming kan worden geweigerd indien sprake is van een situatie zoals genoemd in onderdelen b, c en d.

Daarnaast kan een tegemoetkoming worden geweigerd indien de ouder of de partner niet behoort tot de personen als bedoeld in artikel 4 van deze beleidsregels. In het geval dat er sprake is van een niet-alleenstaande ouder, dienen beide personen aan de vereisten te voldoen zoals genoemd in artikel 4.

Artikel 7. Hoogte en duur van de tegemoetkoming

Een ouder heeft recht op een tegemoetkoming voor de periode waarin arbeid en zorg gecombineerd worden. Omdat de tarieven van de kinderopvangorganisatie en de hoogte van de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst jaarlijks aangepast worden, moet de ouder ieder kalenderjaar opnieuw een aanvraag indienen voor een tegemoetkoming. Op deze manier wordt de eigen bijdrage jaarlijks opnieuw vastgesteld en wordt zo getracht een nabetaling of terugvordering zoveel mogelijk te voorkomen.

De tegemoetkoming wordt in principe toegekend voor het aantal uren kinderopvang dat door de ouder is aangevraagd, zolang dit aantal uren niet hoger is dan dat naar het oordeel van het college noodzakelijk is om de combinatie van zorg en arbeid mogelijk te maken.

Aan de hand van de offerte of het contract van de kinderopvangorganisatie en de toekenningsbeschikking van de Belastingdienst met bijbehorende specificatie (met daarin het aantal aangevraagde uren en de uurprijs per kind) wordt de hoogte van de eigen bijdrage van de ouder vastgesteld. De eigen bijdrage zal volledig worden vergoed voor die uren kinderopvang per week dat naar het oordeel van het college redelijkerwijs noodzakelijk is om de combinatie van zorg en arbeid mogelijk te maken. Hierbij wordt in beginsel de maximale uurprijs kinderopvang gehanteerd die door de Belastingdienst in acht wordt genomen. De maximale uurprijs kinderopvang wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld door de Belastingdienst. Indien de ouder kiest voor een opvangvorm die boven de maximale uurprijs ligt, dan komt het meerdere voor rekening van de ouder zelf. Zijn er echter

uitsluitend mogelijkheden om kinderopvang te krijgen tegen een hoger tarief, dan kan dit hogere tarief worden vergoed, bij wijze van uitzondering.

Artikel 8. Ingangsdatum van de tegemoetkoming

Dit artikel bepaalt de ingangsdatum van verstrekking van de tegemoetkoming. In principe wordt de tegemoetkoming verleend met ingang van de startdatum van de kinderopvang voor zover deze samenvalt met de combinatie van arbeid en zorg. Met terugwerkende kracht een tegemoetkoming toekennen is mogelijk, mits deze datum niet valt in een voorgaand kalenderjaar.

De uitbetaling van de tegemoetkoming vindt plaats vanaf het moment dat het besluit tot verlening van de tegemoetkoming is genomen. De betaling vindt dan met terugwerkende kracht plaats tot de datum waarop de kinderopvang is gestart.

Hoofdstuk 3. Tegemoetkoming in de kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie

Artikel 9. Doelgroep

Een ouder kan een tegemoetkoming ontvangen als vast staat dat vanwege sociaal-medische redenen noodzakelijk is dat gebruik wordt gemaakt van kinderopvang. De sociaal-medische redenen kunnen zowel bij de ouder als bij het kind aanwezig zijn. Om aan te kunnen tonen dat de ouder of het kind behoort tot de groep sociaal-medisch geïndiceerden dient de ouder een objectieve verklaring te overleggen waaruit de sociaal-medische noodzaak blijkt. Indien een dergelijke verklaring alsnog vragen oproept, dan kan het college besluiten een onafhankelijk extern adviesorgaan te vragen om de sociaal-medische noodzaak te onderzoeken. In een verklaring dienen de volgende zaken opgenomen te zijn:

- de redenen voor de noodzaak van kinderopvang;
- de geldigheidsduur van de indicatie;
- de omvang en duur van de kinderopvang die noodzakelijk wordt geacht;
- of er een voorliggende voorziening op medisch gebied aanwezig is;
- informatie van eventuele betrokken instanties/instellingen.

Een tweede voorwaarde voor het toekennen van een tegemoetkoming is dat het gezin de kosten niet zelf kan betalen (als het (gezamenlijk) inkomen van de ouder niet meer bedraagt dan 150% van het bruto wettelijk minimumloon inclusief vakantiegeld). Daarnaast dient in geval van een niet-alleenstaande ouder te worden aangetoond dat de partner de kinderopvang niet kan verzorgen.

Artikel 10. Specifieke gegevens

Onderdeel b van het tweede lid bepaalt dat bij de aanvraag een offerte of contract van de kinderopvangorganisatie moet worden gevoegd. Dit betekent dat de aanvraag voor Een tegemoetkoming pas bij de gemeente kan worden ingediend als de ouder beschikt over een bewijsstuk. Op basis daarvan kan de gemeente de hoogte van de tegemoetkoming vaststellen.

Onderdeel c van het tweede lid bepaalt dat bij de aanvraag een verklaring moet worden toegevoegd waaruit blijkt dat vanwege sociaal-medische redenen kinderopvang noodzakelijk is. Deze verklaring dient afgegeven te worden door een onafhankelijke partij, bijvoorbeeld een consultatiebureau, bureau Jeugdzorg, een huisarts, GGD of vergelijkbaar. Indien een dergelijke verklaring vragen oproept, kan het college besluiten om zelf nog aanvullend advies op te vragen bij een adviesorgaan.

Artikel 11. Weigeringsgronden

Artikel 4:35 Awb bepaalt dat de tegemoetkoming kan worden geweigerd indien sprake is van een situatie zoals genoemd in onderdeel b. Daarnaast kan een tegemoetkoming geweigerd worden indien de aanvrager niet behoort tot de personen als bedoeld in artikel 9 van deze beleidsregels. Tot slot dient een tegemoetkoming op grond van een sociaal-medische indicatie

gezien te worden als vangnetvoorziening. Dit betekent dat alleen een tegemoetkoming op grond van een sociaal-medische indicatie verstrekt kan worden aan de ouder en/of partner die geen aanspraak kan doen op een andere voorziening. Tot andere, voorliggende, voorzieningen worden bijvoorbeeld gerekend:

1. de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang;
2. de Jeugdwet;
3. de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Artikel 12. Hoogte en duur van de tegemoetkoming

Insteek van deze beleidsregels is dat een tegemoetkoming op grond van een sociaal-medische indicatie bedoeld is om het probleem voor de ouder tijdelijk te verlichten als er geen andere oplossingen aanwezig zijn. De verstrekking van een tegemoetkoming is dan ook gebonden aan een aantal voorwaarden.

Een tegemoetkoming wordt toegekend voor zover de tegemoetkoming redelijkerwijs noodzakelijk is, oftewel voor de duur van een sociaal-medische indicatie. Omdat de verstrekking van een tegemoetkoming in beginsel bedoeld is als tijdelijke voorziening, is de duur waarop de ouder hier een beroep op kan doen beperkt tot maximaal zes maanden. Verlenging is met maximaal drie maanden mogelijk, mits dat noodzakelijkerwijs nodig is blijkens het behandelplan van een hulpverlener of de indicatieverklaring, én indien de ouder aantoonbaar voldoende heeft meegewerkt aan het behandelplan.

Een tegemoetkoming wordt voor een bepaalde periode toegekend en hoeft zodoende niet bij aanvang van een nieuw kalenderjaar opnieuw aangevraagd te worden. De tegemoetkoming wordt in principe toegekend voor het aantal uren kinderopvang dat door de ouder is aangevraagd, zolang dit aantal uren niet hoger is dan dat naar het oordeel van het college noodzakelijk is. Het college kijkt hierbij naar de sociaal-medische verklaring. Aan de hand van de offerte of het contract van de kinderopvang (met daarin het aantal aangevraagde uren en de uurprijs per kind) wordt vervolgens de hoogte van de kosten kinderopvang van de ouder vastgesteld. De kosten zullen volledig worden vergoed voor die uren kinderopvang per week dat naar het oordeel van het college redelijkerwijs noodzakelijk is.

Artikel 13. Ingangsdatum van de tegemoetkoming

Dit artikel bepaalt de ingangsdatum van verstrekking van de tegemoetkoming. Er zijn twee ingangsdata mogelijk:

- de datum waarop de aanvraag voor een tegemoetkoming door de gemeente in ontvangst is genomen (eerste lid). In deze situatie zal de ouder op het moment dat hij zijn aanvraag indient reeds kinderopvang hebben. Toekenning met terugwerkende kracht is niet mogelijk.
- de datum waarop de kinderopvang van start gaat (tweede lid). Een tegemoetkoming wordt enkel verleend wanneer er daadwerkelijk kinderopvang plaatsvindt.

Hoofdstuk 4. Besluiten en betaling

Artikel 14. Het besluit tot verlenen van de tegemoetkoming

De termijn waarbinnen het college moet beslissen op een aanvraag bedraagt acht weken. Dit staat vermeld in artikel 4.13 van de Awb. Deze termijn geldt niet alleen voor nieuwe aanvragen, maar ook voor aanvragen die betrekking hebben op een voortzetting van een tegemoetkoming en voor aanvragen voor een hogere tegemoetkoming in verband met uitbreiding van de omvang van de kinderopvang. In uitzonderingsgevallen waarbij een beslissing binnen acht weken niet mogelijk is kan de beslistermijn met ten hoogste acht weken worden verlengd. Indien het college gebruikt

maakt van de verlenging van de afhandelingstermijn wordt de ouder hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.

Het feit dat het college een termijn van acht weken heeft om te beslissen over een aanvraag voor een tegemoetkoming, wil niet zeggen dat het college deze termijn ook in alle gevallen moet benutten. Het college zal er naar moeten streven de behandelingstermijn van de aanvragen zo kort mogelijk te houden en met name aanvragen waar spoed mee geboden is direct af te handelen.

Artikel 15. De bevoorschotting van de tegemoetkoming

Het verstrekken van de tegemoetkoming vindt plaats in de vorm van maandelijkse voorschotten. De tegemoetkoming in de eigen bijdrage kinderopvang wordt in maximaal 12 maandelijkse termijnen uitgekeerd, indien de tegemoetkoming voor een vol kalenderjaar is toegekend. Voor de tegemoetkoming in de kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie is dit maximaal 6 maandelijkse termijnen, met een mogelijke verlenging van maximaal 3 maanden. Er is gekozen voor maandelijkse bevoorschotting om de omvang van eventuele onverschuldigde betalingen die teruggevorderd moet worden van een ouder te beperken.

Het college betaalt de tegemoetkoming in de vorm van een voorschot in maandelijkse termijnen uit aan de kinderopvangorganisatie, op basis van een door de rechthebbende ouder afgegeven machtiging. Deze machtiging verandert juridisch gezien niets aan de verhouding tussen de gemeente en de ouder. Ook al wordt het bedrag gestort op de rekening van de kinderopvangorganisatie, er blijft sprake van een betaling van de tegemoetkoming van gemeente aan de ouder. Het tweede lid geeft het college de bevoegdheid om nadere voorschriften te stellen over de wijze van bevoorschotting van de tegemoetkoming.

Artikel 16. Het besluit tot vaststelling van de tegemoetkoming

Op grond van artikel 4:47, onderdeel a, Awb kan het college een tegemoetkoming ambtshalve vaststellen. Ambtshalve vaststellen houdt in dat het college op eigen initiatief de tegemoetkomingen vaststelt. De ouders hoeven geen aanvraag tot het vaststellen van de tegemoetkoming bij het college in te dienen. De ouders zijn wel verplicht om binnen acht weken na afloop van de periode waarvoor de tegemoetkoming is verleend aan het college een overzicht van de feitelijke kosten van kinderopvang over deze periode te verstrekken. Als een tegemoetkoming voor een kalenderjaar is verleend, dient het overzicht van de kosten uiterlijk acht weken na 31 december van het desbetreffende kalenderjaar bij het college te worden ingeleverd. Het overzicht van de kosten kan zowel een apart jaaroverzicht zijn dat door de kinderopvangorganisatie wordt opgesteld als een verzameling van maandoverzichten.

Het college heeft vervolgens acht weken de tijd om de tegemoetkoming vast te stellen. In deze periode kan de gemeente een onderzoek doen naar de rechtmatigheid van de tegemoetkoming door gegevens van de ouders te controleren en eventueel inlichtingen bij de houders van de kinderopvangorganisatie op te vragen. In het besluit tot het vaststellen van de tegemoetkoming wordt bepaald wat precies het bedrag is waar de ouder die de tegemoetkoming heeft aangevraagd recht op heeft. De berekeningswijze die is opgenomen in de beschikking tot verlening van de tegemoetkoming geldt als het uitgangspunt voor het vaststellen van de tegemoetkoming.

Als de aanvrager de gegevens niet verstrekt, kan het college de tegemoetkoming op een lager bedrag vaststellen. Lager vaststellen kan ook betekenen op nul vaststellen. Het college heeft deze bevoegdheid op grond van artikel 4:46, tweede en derde lid, Awb, Zie ook artikel 6 van deze beleidsregels. Na vaststelling vindt binnen acht weken een verrekening plaats met het de betaalde voorschotten. Als het college een hoger bedrag heeft uitgekeerd aan een ouder dan waarop deze recht heeft, kan het college het te veel betaalde bedrag terugvorderen.

Artikel 17. Verplichtingen ouder

In dit artikel is voor de vaststelling en verstrekking van een tegemoetkoming een inlichtingenverplichting opgenomen voor de ouder (leden 1 en 2). Daarnaast is voor de

tegemoetkoming in de kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie een meewerkverplichting opgenomen. De ondersteuning dient niet langer te worden verleend dan noodzakelijk is.

Artikel 18. Hardheidsclausule en artikel 19. Intrekking, inwerkingtreding en citeertitel

Artikel 18 en 19 spreken voor zich.